

Bijlage 2 Deltaprogramma 2019 - Deltabeslissing Zoetwater

Deltabeslissing Zoetwater

Door klimaatverandering en sociaaleconomische ontwikkelingen kunnen watertekorten vaker en langduriger optreden als er niet ingegrepen wordt. De kern van de Deltabeslissing Zoetwater is dat de zoetwatervoorziening op een goed niveau wordt gehouden door gezamenlijke inspanningen van overheden en watergebruikers (bij Delfland m.n. de glastuinbouw). Het bestaande watersysteem wordt versterkt als buffer en als aanvoerroute voor zoetwater. Daarnaast wordt de kwetsbaarheid voor droogte verminderd door het beschikbare water effectief en doelmatig te benutten en watergebruikers bewuster om te laten gaan met zoetwater. Daarvoor vindt een aantal gerichte investeringen plaats in de watersystemen en in zuinig watergebruik, dit is uitgewerkt in het Deltaplan Zoetwater.

Het beleid gaat uit van een adaptieve aanpak waarmee kan worden ingespeeld op klimaatverandering en maatschappelijke ontwikkelingen. Een adaptatiepad per regio vormt hier de basis voor. Verder wordt het nieuwe instrument 'waterbeschikbaarheid' (voorheen voorzieningenniveau) ingevoerd. De overheden geven, in overleg met gebruikers, hiermee helderheid over de beschikbaarheid van zoetwater in normale en in droge omstandigheden, en over inspanningen en verantwoordelijkheden. Deze nieuwe aanpak wordt de komende jaren ingevoerd.

Voortgang afgelopen jaar en vooruitblik 2019

Voldoende water van een goede kwaliteit is een voorwaarde voor veel economische functies en voor een duurzame leefomgeving. Delfland levert daarom een actieve bijdrage aan het Deltaprogramma Zoetwater. Specifiek voor Delfland is een goede zoetwatervoorziening vooral van belang voor de glastuinbouw (gietwater onttrekkingen), waterkwaliteit (doorspoeling) en veiligheid van droogtegevoelige keringen (peilhandhaving). Delfland zet in het Deltaprogramma Zoetwater in op het behoud van de bestaande aanvoermogelijkheden (m.n. het Bernisse-Brielse Meer systeem). Ook zetten we in op innovatieve mogelijkheden om effectief en zuinig met zoetwater om te gaan. Het huidige systeem van watervoorziening vanuit het Brielse Meer is de afgelopen decennia robuust geweest, maar de afhankelijkheid hiervan maakt Delfland wel kwetsbaar. Zeker in het licht van klimaatverandering, droge zomers en oprukkende verzilting. Een belangrijk kader voor de watervoorziening bij Delfland is de Strategie Delfland Circulair. Het streven is om zoveel mogelijk zelfvoorzienend te kunnen zijn in de waterbehoefte en zo op een toekomstbestendige wijze de kringlopen te sluiten. Verder worden trajecten zoals de emissieloze kas en het brijnbeleid actief meegenomen. De komende jaren moet duidelijk worden welke impact deze ontwikkelingen hebben op o.m. watervraag en doorspoelbehoefte in het beheergebied van Delfland.

Met de Deltabeslissing Zoetwater en de voorkeursstrategieën is een duidelijk kader en toekomstbeeld voor zoetwater neergezet. Verschillende onderdelen hiervan zijn direct van belang voor Delfland:

- Het Deltaplan Zoetwater is het uitvoeringsprogramma dat inzicht geeft in de manier waarop het rijk, regionale overheden en gebruikers de voorkeursstrategie de komende jaren realiseren. De waterschappen zetten onder meer in op optimalisaties van het regionale beheer op het gebied van vasthouden en slim doorspoelen. Voor het uitvoeringsprogramma is voor de periode 2016-2021 een bedrag van €150 miljoen beschikbaar uit het nationale Deltafonds. Dit is bestemd voor investeringen in verbeteringen van het zoetwatersysteem. Uitvoering van het Deltaplan Zoetwater verloopt grotendeels op schema.
- In 2015 is de Bestuursovereenkomst Zoetwatermaatregelen West-Nederland ondertekend door de regionale overheden, de minister en de LTO. De bestuursovereenkomst onderstreept het commitment van de regionale partijen om te werken aan uitvoering van het Deltaplan Zoetwater in West-Nederland en toont de samenwerking tussen alle partijen. Sinds 2015 wordt door de partners in de zoetwaterregio op verschillende niveaus gewerkt aan programma's en projecten om de zoetwatermaatregelen uit de Bestuursovereenkomst tot uitvoering te brengen.
- Een voor Delfland belangrijke maatregel is het optimaliseren van het Bernisse-Brielse Meer systeem door een slimmere sturing en het in gebruik nemen van een extra inlaatvoorziening bij de Spijkenissesluis. Hiermee wordt de buffercapaciteit en robuustheid van het Brielse Meer vergroot, waar ook Delfland baat bij heeft. Dit project wordt voor 75% gefinancierd uit het Deltafonds. Het resterende bedrag wordt verdeeld tussen de regionale partijen in de Bernisse-commissie

(waaronder Delfland). Start van het project was voorzien voor begin 2018 maar heeft onder meer door interne besluitvorming bij trekker Waterschap Hollandse Delta vertraging opgelopen. Het project zal naar verwachting nog eind 2018 starten.

- Om de aanvoermogelijkheden van zoetwater naar West-Nederland te verbeteren wordt de bestaande alternatieve aanvoerrote KWA, waar ook Delfland deel van uit maakt, vergroot. De extra aanvoercapaciteit (van ca. 7 naar 15 m³ in de periode tot 2021) is volledig bestemd voor het beheergebied van Rijnland. Een deel van de extra capaciteit is tijdens de droge zomer van 2018 al benut.
- Het Deltafonds financiert ook diverse studies, pilots en verkenningen, waaronder de zgn. Deltaprogramma Klimaatpilots. In dat kader heeft Delfland in 2016 €0,5 miljoen subsidie ontvangen voor de pilot Zoetwaterfabriek De Groote Lucht. Dit project draagt bij aan de ambities van Delfland op het vlak van kringloopsluiting en zelfvoorzienendheid.
- Het in het Deltaprogramma uitgewerkte instrument 'waterbeschikbaarheid' biedt transparantie aan de gebruikers die daarmee de mogelijkheid hebben om in te spelen op de (toekomstige) beschikbaarheid van zoetwater. Delfland werkt al een aantal jaren aan de uitvoering hiervan. Door het uitvoeren van twee waterbeschikbaarheid-pilots is inzicht verkregen in de werking van het watersysteem en in gebruikerswensen. De gebruikers vinden zoetwater van belang, maar er worden in de huidige praktijk vaak geen grote knelpunten ervaren. Door qua proces aan te sluiten bij het opstellen van de peilbesluiten is de waterbeschikbaarheid in een aantal andere gebieden van Delfland effectief in beeld gebracht. In sommige gebieden lijken er verbeteringen in de watervoorziening mogelijk, daar wordt samen met de gebruikers aan optimalisatie van de waterbeschikbaarheid gewerkt.
In 2018 liep een gebiedsproces in de omgeving van het gemaal J.J.J.M. van der Burg, waar wordt getracht om wensen van de glastuinbouw af te stemmen op de wens van Delfland om minder door te spoelen om zo water en energie te besparen. In dat kader werken Delfland en de tuinders ook aan het 'samen meten' van de waterkwaliteit.
- Voor de Deltaprogramma-maatregel 'slim Watermanagement' werkt Delfland samen met andere overheden in de regio Rijn-Maasmonding. Slim watermanagement heeft tot doel watertekort en wateroverlast te verminderen door met efficiënt operationeel beheer over de beheergrenzen heen het watersysteem beter en duurzamer te benutten. In de case Parksluizen/Bergsluis heeft Delfland in 2017 samen met het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard onderzocht hoe de operationele zoetwatervoorziening geoptimaliseerd kan worden. De conclusie was dat kosten- en energiebesparing mogelijk is door op een andere manier te sturen en door, wanneer mogelijk, water met een laag zoutgehalte in te laten onder vrij verval bij het Schiegemaal. De maatregelen zijn geïmplementeerd en in 2018 is de inlaat bij het Schiegemaal regelmatig ingezet.
- Het grote belang van de beschikbaarheid van voldoende zoetwater is door het deltaprogramma nadrukkelijk op de agenda komen te staan. Delfland zet zich actief in om negatieve effecten op de watervoorziening te voorkomen bij externe ontwikkelingen zoals de verdieping van de Nieuwe Waterweg.
- In 2018 is ook begonnen met de voorbereidingen voor het Deltaprogramma Zoetwater in de volgende fase, de periode 2021-2028. Dit gebeurt op basis van de zgn. routekaart zoetwater. Delfland heeft meegewerkt aan herijking van de regionale knelpuntenanalyse waarin vraag en aanbod van zoetwater, nu en in de toekomst, is geanalyseerd. Op landelijk niveau zijn zgn. hotspotanalyses uitgevoerd. Op basis van deze knelpuntenanalyses is tevens gestart met de uitwerking van mogelijke maatregelen voor de volgende fase van het Deltaplan Zoetwater. Voor de uitvoering van deze maatregelen is voor de volgende periode 2022 tot en met 2027 €150 miljoen gereserveerd binnen het Deltafonds. In het Bestuursakkoord Klimaatadaptatie is de intentie uitgesproken dat van dit bedrag €60 miljoen mede bijdraagt aan de doelen van ruimtelijke adaptatie.